

адресована заява про перегляд судового рішення, тобто Верховний Суд України.

**Ришкова Л.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
Кримський юридичний інститут,
к.ю.н., доцент цивільно-правових
та господарсько-правових дисциплін**

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВІДЧУЖЕННЯ ОСОБЛИВО ЦІННИХ ЗЕМЕЛЬ

Земельним кодексом України (далі – ЗКУ) встановлено вичерпний перелік особливо цінних земель, вилучення яких не допускається. Як виняток земельні ділянки особливо цінних земель, що перебувають у державній та комунальній власності, можуть вилучатися (викуплятися) для цілей вказаних у ч. 2 ст. 150 ЗКУ. Нормами цієї статті передбачено, що вилучення (викуп) таких земельних ділянок здійснюється за постановою Кабінету Міністрів України або за рішенням відповідної місцевої ради, якщо питання про вилучення погоджується Верховною Радою України. Одночасно ч. 4 ст. 151 ЗКУ визначає, що погодження місць розташування об'єктів на особливо цінних землях, а також місць розташування об'єктів власності інших держав, міжнародних організацій провадиться Верховною Радою України. З наведеного положення можна зробити висновок, що Верховна Рада України погоджує місця розташування об'єктів на земельних ділянках особливо цінних земель і державної, і комунальної власності, що суперечить вищенаведеним положенням ст. 150 ЗКУ.

З 1 січня 2013 року набирає чинності закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності" (далі – Закон), який встановлює низку суттєвих змін до ЗКУ, у тому числі щодо порядку вилучення (викупу) особливо цінних земель.

По-перше звертає на себе увагу розбіжності у використанні термінології у різних статтях Закону. Так, при визначенні повноважень Верховної Ради України мова йде про погодження питань, пов'язаних із зміною цільового призначення, припинення права постійного користування особливо цінних земель. Одночасно у ч. 2 ст. 150 ЗКУ передбачено припинення права постійного користування земельними ділянками особливо цінних земель з підстави добровільної відмови від користування або шляхом їх вилучення. За текстом Закону неодноразово використовується термін "відчуження" у тому числі щодо особливо цінних земель.

По-друге ст. 150 ЗКУ зазнає суттєвих змін. Уточнюється та розширюється перелік особливо цінних земель, зокрема до особливо цінних земель цілком обґрунтовано віднесена категорія земель "землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення", поточна редакція статті включає лише землі природно-заповідного фонду.

Поточна редакція статті закріплює важливу норму про недопустимість вилучення особливо цінних земель для несільськогосподарських потреб. На некоректність формулювання "для несільськогосподарських потреб" вже неодноразово зверталась увага вчених-юристів та пропонувались відповідні зміни. Проте необхідність збереження самої норми як механізму забезпечення "підвищеної" охорони цих земель не викликає сумніву. Крім того чинна редакція ЗКУ у ч. 2 ст. 150 визначає перелік цілей вилучення (викупу) земельних ділянок особливо цінних земель державної та комунальної власності.

Аналіз норм дає підстави стверджувати, що закріплений перелік є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню. Законом встановлюється норма, згідно якої зміна цільового призначення особливо цінних земель здійснюється за погодженням з Верховною Радою України та визначений перелік цілей, при цьому зміна цільового призначення передбачена для земель не лише державної та комунальної, а й приватної власності. Проте положення Закону не вказують на винятковий характер таких дій з боку органів державної влади чи місцевого самоврядування.

Крім того Законом передбачається, що вилучення земельних ділянок особливо цінних земель погоджується Верховною Радою України та здійснюється в порядку передбаченому ст. 151 ЗКУ. Такі зміни дійсно знімають протиріччя між нормами ст. 150 та ст. 151 ЗКУ, але не вирішують головного завдання: визначення порядку вилучення (викупу) земельних ділянок особливо цінних земель комунальної та державної власності. Порядок вилучення (викупу) цих земельних ділянок суттєво різняться, що впливає з природи цих двох самостійних форм публічної влади, що прямо встановлено у ст. 5 Конституції України. Отже, погодження вилучення (викупу) земель територіальних громад, про що приймає рішення відповідна місцева рада, Верховною Радою України цілком відповідає конституційним принципам, оскільки йдеться про контроль з боку представників народу за діяльністю відповідних місцевих рад, що представляють інтереси жителів відповідних адміністративно-територіальних одиниць. Погодження вилучення земельних ділянок особливо цінних земель державної власності Верховною Радою України також можливе, але участь у цьому Кабінету Міністрів України є необхідною передумовою, як вищого

органу в системі органів виконавчої влади. Тому, виключення Кабінету Міністрів України з процедури вилучення земельних ділянок особливо цінних земель державної власності неможливе, оскільки не відповідає встановленій системі державного управління земельними відносинами.

Законом також встановлене положення, що місце розташування об'єкту, що передбачається розмістити на земельній ділянці особливо цінних земель, погоджується в порядку, визначеному ст. 151 ЗКУ. Метою віднесення земель до особливо цінних є забезпечення їх належної охорони з боку держави, отже порядок погодження місця розташування об'єкту на земельній ділянці особливо цінних земель має враховувати всі особливості їх правового режиму і визначатися окремим актом. Крім того, необхідно враховувати норми закону України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності".

**Самофал М.М.,
Інститут держави і права
імені В.М. Корецького НАН України,
аспірантка відділу проблем цивільного,
трудового і підприємницького права**

ДО ПИТАННЯ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ІСНУВАННЯ ПАСИВНОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

В українському законодавстві відсутня єдність позицій у визначенні поняття послуги. З аналізу визначення договору про надання послуг, даного в частині перші статті 901 Цивільного кодексу України (ЦКУ), можна дійти висновку, що послуга є вчиненням певної дії або здійсненням певної діяльності. Як діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного блага визначає послугу і Закон України "Про захист прав споживачів" (п.17 ч.1 ст. 1) та ряд інших нормативних актів.

Поряд з тим, ряд нормативних актів концептуально по-іншому визначає послугу. Так, житлово-комунальна послуга визначається як результат господарської діяльності (абзац 1 частини першої статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"), Закон України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" під послугою розуміє результат економічної діяльності, яка не створює товар, але продається та купується під час торговельних операцій. Перелік нормативних актів, що визначають послугу як результат можна продовжувати.

В наведених законодавчих визначеннях послуги можна